

D ů v o d y:

Žalovaný doznává, že dne 21. února 1926 uzavřel v kanceláři Dr. K-a ohledně dědictví po své zesnulé matce Marii M-ové dědické narovnání se svou sestrou Helenou Š-ovou a s bratrem Robertem M-em, do něhož byl pojat na vlastní podnět (na přání) žalovaného odstavec VIII.: »Pan Vojtěch M. (žalovaný) se zavazuje, že ze svého dědického podílu vyplatí nejdéle do jednoho roku ode dne úmrtí zůstavitelky své nevlastní sestře Marii provdané P-ové na doplnění jejího dědického podílu 75.000 Kč a svému švakrovi Stanislavu L-ovi v téže době 25.000 Kč rovněž bezúročně, což ostatní dědicové berou na vědomí a Vojtěcha M-a žádají, by se ohledně tohoto svého závazku s dotyčnými přímo dorozuměl, a jim výplatu těchto obnosů zajistil«. Jest zjištěno, že Stanislav L. postoupil pohledávku 25.000 Kč za žalovaným Vojtěchem M-em žalujícímu ústavu, který se nároku toho domáhá na žalovaném žalobou, o niž jde. Podle obsahu nesporného odstavce VIII. dědického narovnání jde, pokud se týče Stanislava L-a, o smlouvu ve prospěch třetí osoby podle § 881 obč. zák. Vzhledem k druhému odstavci tohoto zákonného předpisu nelze pochybovati o tom, že třetí osoba (Stanislav L.) a tím podle § 1394 obč. zák. také žalobce jako postupník nabyt ze smlouvy té právo žádati od slibujícího (žalovaného) plnění, ano plnění má býti jemu výhradně ke prospěchu. Ve sporu jde o to, zda jest správnou námitka žalovaného, že jeho písemný závazek, že vyplatí Stanislavu L-ovi 25.000 Kč, byl slibem darovacím, který nebyl platný, ježto nebyl zřízen ve formě notářského spisu (zákon ze dne 25. července 1871 čís. 76 ř. zák.). Nižší soudy přisvědčily názoru žalovaného, leč nelze s nimi souhlasiti. Jde-li v souzeném případě o smlouvu ve prospěch třetí osoby (§ 881 obč. zák.), rozhodoval pro otázku, vyžadovala-li smlouva formy notářského spisu, právní poměr mezi žalovaným a ostatními dědici, kteří ujednali dědické narovnání (rozh. čís. 5646 sb. n. s.). Tento poměr nebyl však darováním, nýbrž bylo to dědické narovnání, kterým účastnění dědici rozdělili mezi sebou pozůstalost, při čemž byl urovnán také sporný nárok Stanislava L-a jako případného věřitele pozůstalostního (§ 1380 obč. zák.). Byl-li proto právní poměr rozhodný pro shora uvedenou otázku poměrem úplatným, neobstojí ani námitka nedostatku formy notářského spisu vznesená žalovaným proti nároku žalobou uplatňovanému.

Čís. 10047.

Československý stát neručí za hospodářský úpadek peněžních ústavů, přejímajících vklady, ani za nedostatečný výkon dozoru, jež si stát vyhradil nad jejich obchodováním.

(Rozh. ze dne 26. června 1930, Rv I 1476/29).

Žalobce měl vklad u úvěrního ústavu, jenž se stal pasivní a vyrovnal se na 35%. Žalobce svou pohledávku k vyrovnání nepřihlásil. Žalobou, jíž se domáhal na československém státu náhrady škody, odůvodnil že-

lobce takto: Stát podle zákonů čis. 238, 239 čis. 240 z roku 1924 sb. z. a n. vzal na sebe záruku za bankovní a vkladatelské ústavy, pak povinnost revisní ustavením revisní společnosti a péči o vkladatele, kteří neměli po pět let utrpěti škody ze svých vkladů u žádného ústavu. Kdyby byl dozorčí úřad správně dohlížel, bylo by již v roce 1924 zjištěno, že úvěrní ústav jest pasivní, že se nekonají valné hromady, že předsednictvo není úplné. Stát se svými úřady nestaral se o hospodaření úvěrního ústavu a v opomenutí této povinné péče orgánu státu spatřuje žalobce zavinění odůvodňující náhradní povinnost čsl. státu. Doslov zákona čis. 238 ex 1924 vzbuzuje přesvědčení, že vkladní ústavy od okamžiku tohoto zákona poskytují vkladatelům bezpečnost. Kdyby úřady, za které stát zodpovídá, konaly svou povinnost, byly by bývaly již začátkem r. 1925 zařídily nařízení příročí a nemohl úvěrní ústav ještě dva roky po vydání citovaných zákonů pracovati. Úvěrní ústav přes ustanovení zák. čis. 239 ex 1924 úřadoval dále, takže žalobce ještě po 16. lednu 1926 uložil Kč 32.400. Při řádném plnění úředního dozoru podle stavu ochranných zákonů do 11. června 1925 nemohlo dojít k tomu, by žalobce vůbec do ústavu peníze vložil. Čsl. stát ručí mu tedy za škodu, kterou utrpěl tím, že orgánové státu nedodrželi zákonné předpisy. **P r o c e s n í s o u d** p r v é s t o l i c e žalobu zamítl. **D ů v o d y** : Žalobu bylo zamítnouti, protože není zákonného opatření, na jehož základě by ručil stát za škodu vzniklou vkladatelům hospodářským úpadkem úvěrního ústavu. Z ochranných zákonů nic takového dovoditi nelze. Nesporným jest tvrzení žalované strany, že úvěrní ústav podléhal kontrole revisní jednoty, nikoli státu. Naříditi příročí nelze z úřadu (zákon ze dne 10. října 1924 čis. 240 sb. z. a n.). Peněžní ústavy zřízené jako společenstva (podle zákona ze dne 9. dubna 1873, čis. 70 ř. zák.) nepodléhají státnímu dozoru a nelze u nich zřídití vládního komisaře, pokud není nařízeno příročí. Stát jako právnická osoba nemůže se dopustiti zavinění. Zavinění mohou se dopustiti jen jeho orgány, za ty ale neručí, ježto zákonných předpisů o tom není (§ 92 ústavní listiny). Stát nemá povinnosti nutiti ústavy k žádostem za podporu (§ 17 zák. čis. 237/24 a zák. 238/24). Vzhledem k uvedenému jeví se nárok žalovaného zcela neodůvodněným a bylo žalobu zamítnouti. **O d v o l a c í s o u d** napadený rozsudek potvrdil v podstatě z týchž důvodů.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y

Žaloba byla nižšími soudy na základě vlastního přednesu žalobcova zamítnuta právem, aniž bylo třeba prováděti postrádané důkazy, neboť není zákona, který by ukládal státu ručení za hospodářský úpadek peněžních ústavů, přijímajících vklady, neb za nedostatečný výkon dozoru, ježž si stát vyhradil nad jejich obchodováním. Pro nedostatek takového zákona není žalobní nárok proti státu ani podle všeobecných pravidel občanského práva, ani podle § 92 ústavní listiny po právu. Tak zvané ochranné zákony ze dne 9. října a 10. října 1924, čis. 237—240 sb. z.

a n. neobsahují takového ustanovení, zvláště ho neobsahuje zákon o zřízení Všeobecného fondu peněžních ústavů v republice Československé ze dne 10. října 1924, čís. 238 sb. z. a n. Ustanovení § 1 tohoto zákona, že se fond zřizuje, by byla podporována spořivost zvýšením bezpečnosti vkladů a příznivý rozvoj peněžnictví byl co možná zabezpečen, jest jen povšechným odůvodněním, proč fond byl zřízen, a označením jeho účele. Fond byl prohlášen v § 2 za samostatnou právnickou osobu, veškeré nároky, které by z důvodu tohoto zákona mohly býti uplatněny a podle § 20 u soudu žalovány, musily by býti uplatněny proti fondu, nikoliv proti státu. Záruku za fond převzal stát jen v § 24 zákona, totiž za správné zúročení a za splacení fondovních dluhopisů. Ze žádného ze zmíněných ochranných zákonů nelze vyčísti, že stát převzal záruku za peníze uložené v republice na vkladní knížky peněžních ústavů po dobu pěti let, aniž, že na se vzal povinnost, přezkoumati ihned po vydání zákonů hospodaření ve všech peněžních ústavech, oprávněných dosud ke přijímání vkladů a učiniti opatření potřebná k jejich zabezpečení, tím méně, že převzal záruku za bezvadné provedení přezkoumání do určité lhůty.

Čís. 10048.

Škůdce jest povinen platiti dítěti usmrceného výživné (§ 1327 obč. zák.), třebas dítě zdědilo po usmrceném peníze, jež nejsou dosud zcela vyčerpané. Výživným jest povinen škůdce potud, pokud se ho dítěti nedostává následkem otcovy smrti.

(Rozh. ze dne 26. června 1930, Rv I 1640/29.)

Žalobcův otec byl usmrcen žalovaným. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce, narozený roku 1910, na žalovaném placení měsíčního důchodu 120 Kč až do doby, kdy se bude moci sám živiti. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e zamítl žalobu pro tentokráte v podstatě z toho důvodu, že žalobce podědil po svém otci a že se bude moci domáhati náhrady škody na žalovaném teprve, až vyčerpá svůj dědický podíl z otcovy pozůstalosti. O d v o l a c í s o u d přisoudil žalobci měsíční důchod 95 Kč 85 h až do doby, kdy se bude moci žalobce sám živiti. D ů v o d y: Názor procesního soudu, že by se žalobce mohl jen tehdy náhrady domáhati, až vyčerpá celý svůj dědický podíl z otcovy pozůstalosti, soud odvolací nesdílí, neboť mínění to nesrovnává se s intencí předpisu § 1327 obč. zák., an má škůdce nahraditi pozůstalým vše, co jim ušlo úmrtím zahynuvšího, jenž ze zákona k jich výživě byl povinen. Při výkladu zákonného ustanovení, tak jak první soud jej uvádí, unikl by škůdce po případě vůbec povinnosti k náhradě, ale naproti tomu poškozený zkrácen by byl i o tu část dědictví, které by byl mohl dosáhnouti, kdyby byl zůstavitel až v pozdější době zemřel, a před tím již potřebné náklady na žalobce vynaložil. Ustanovení § 1327 obč. zák. mohlo by se takovýmto výkladem státi zcela ilusorním, poněvadž efek-